

Veileder til forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser

Landbruks- og matdepartementet fastsatte ny [forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser](#) 9. desember 2020 (heretter kalt konkurransedyrforskrifta). Forskrifta trer i kraft 1. juli 2021.

Konkurransedyrforskrifta er utarbeida av Mattilsynet for å presisere kravene i [dyrevelferdsloven § 26](#) og utvikle det offentlige regelverket om dyrevelferd i konkurranser.

Mattilsynet forklarer i denne veilederen hvilke krav som stilles i den nye forskrifta.

Innhold

1. Hva og hvem er omfatta av konkurransedyrforskriftas ulike krav?	1
2. Hva er forholdet mellom konkurransedyrforskrifta og arrangørens reglementer?	2
3. Hvordan skal dyra trenes og brukes?	2
4. Hvilken tilstand skal dyra være i?	3
5. Hvilke opplysninger skal utveksles ved behandling av dyr før trening eller konkurranse?	3
6. I hvilke tilfeller er det forbudt å behandle dyr før trening eller konkurranse?	4
7. I hvilke tilfeller er det forbudt å trene eller bruke dyr i konkurranse etter behandling?	4
8. Hvilke krav stilles om ID-merking og dokumentasjon av opplysninger?	5
9. Hvordan skal arrangøren sikre forholdene for dyra under konkurransen?	5
10. Hvordan skal konkurransene kontrolleres? Og hvilke konkurranser skal kontrolleres av stevneveterinær?	5

1. Hva og hvem er omfatta av konkurransedyrforskriftas ulike krav?

Se konkurransedyrforskrifta [§ 2](#).

Forskrifta gjelder *bare hester og hunder*. Velferd for hunder i konkurranse har ikke vært forskriftsregulert tidligere. Konkurranser med andre dyrearter er også offentlig regulert, men bare i dyrevelferdsloven [§ 26](#).

Alle kravene omfatter i utgangspunktet *både hester og hunder*. Det eneste unntaket er at stevneveterinæren ved travløp og galoppløp med pengespill skal være fra Mattilsynet. Stevneveterinæren for andre høyintensive hestekonkurranser og alle høyintensive hundekonkurranser skal utnevnes av arrangøren eller arrangørorganisasjonen.

Alle kravene gjelder *bruk av dyr i konkurranser*. Med «konkurranse» menes ifølge [§ 3 bokstav a](#) løp, prøver og andre aktiviteter som arrangeres for å få vurdert, rangert eller kvalifisert deltakerne etter prestasjoner eller egenskaper. Hundeutstillinger der hundene rangeres og det kåres vinnere, er altså konkurranser. Det samme gjelder jaktprøver og brukshundprøver.

Mange av kravene omfatter også *trening av dyr til konkurranser*. Med «trening til konkurranse» menes ifølge [§ 3 bokstav b](#) aktivitet for å forbedre, utvikle eller teste dyra med tanke på å bruke dem i konkurranser. Nødvendig fysisk aktivitet for å rehabilitere dyr etter behandling regnes uansett ikke som trening til konkurranse. Trening er omfatta av [§ 4](#) om hvordan dyra trenes og brukes, [§ 5](#) om dyras tilstand, [§ 6 første ledd](#) om opplysningsplikt, [§ 7](#) om forbud mot behandling og [§ 8](#) om forbud mot trening og konkurranse etter behandling.

Noen av kravene er først og fremst retta mot *trenere og deltakere* i konkurranser; det vil si dyreholdere og andre som bidrar til at dyra trenes til og brukes i konkurranse. Dette gjelder [§ 4](#), [§ 5](#), [§ 6 første ledd](#), [§ 8](#) og [§ 9](#) om merking og dokumentasjon.

Andre krav er retta mot *arrangører og arrangørorganisasjoner*. Dette gjelder [§ 10](#) om arrangørens ansvar, [§ 11](#) om arrangørens reglement og [§ 12](#) om kontroll med dyrevelferden.

En tredje kategori av krav er retta mot *veterinærer og andre behandlere*. Dette gjelder [§ 6 annet ledd](#) om informasjonsplikt og [§ 7](#) om behandlingsforbud.

2. Hva er forholdet mellom konkurransedyrforskrifta og arrangørens reglementer?

Se konkurransedyrforskrifta [§ 11](#).

Konkurransene skal være omfatta av reglementer som er utarbeida av arrangørene eller deres organisasjoner. Reglementene skal være mer detaljerte og kan være strengere enn forskrifta. Det skal fastsettes nødvendige bestemmelser om en rekke forhold som er omfatta av forskrifta. At bestemmelsene skal være «nødvendige», betyr at de skal være relevante for aktivitetene og ha reell betydning for dyrevelferden. Se mer om hva reglementene skal inneholde i punktene nedenfor.

Arrangørorganisasjonene skal sørge for at arrangørene har reglementer med de nødvendige bestemmelsene, og at reglementene blir håndheva. Alle organiserte konkurranseformer for hest og hund er i dag omfatta av reglementer. Arrangørorganisasjonene har ansvaret for å sørge for at disse reglementene oppfyller kravene i konkurransedyrforskrifta fra 1. juli 2021.

Her er en oversikt over viktige arrangørorganisasjoner med lenker til reglementene:

- [Det Norske Travselskap](#)
- [Norges Hundekjørerforbund](#)
- [Norges Rytterforbund](#)
- [Norsk Kennel Klub](#)
- [Norsk Jockeyklub](#)
- [Norsk Brukshundsports Forbund](#)
- [Western Riders Association of Norway](#)
- [Norsk Hestesenter](#)

Brudd på reglementene skal følges opp av arrangørene. Tilfellene kan også følges opp av Mattilsynet, som fører tilsyn med at konkurransedyrforskrifta følges. På arrangementer som omfatter travløp og galoppløp med pengespill fører Mattilsynets stevneveterinærer direkte tilsyn med konkurransen.

Se mer om stevneveterinæren og kontroll med dyrevelferden i punkt 10 nedenfor.

3. Hvordan skal dyra trenes og brukes?

Se dyrevelferdsloven [§ 26 første ledd bokstav c](#) og konkurransedyrforskrifta [§ 4](#).

Hester og hunder skal sikres god velferd både under trening og i forbindelse med konkurranser. De skal ikke med hensikt skremmes eller skades. Andre påførte belastninger enn frykt og skade er også forbudt så lenge de er unødvendige for treninga eller konkurransen.

Dyra skal ikke latterliggjøres eller på annen måte utsettes for aktiviteter som kan svekke respekten for dyr eller vekke allmenne etiske reaksjoner. Det er forbudt å konkurrere i å avlive dyr og å trene på levende dyr til slike konkurranser.

Utstyr skal være tilpassa det enkelte dyret og ellers være utforma og bli brukt slik at det ikke belaster dyret unødvendig. Seletøy og bitt er vanlige og ofte nødvendige deler av utstyret til en hest som blir ridd eller kjørt, men ikke alle typer kan regnes som dyrevelferdsmessig forsvarlige.

Det er tillatt å bruke utstyr som pisk og sporer, men bare for å gi dyret signaler, ikke drive det fram ved å påføre smerte.

Seler, dekken, potesokker, GPS-sendere og annet utstyr må være tilpassa hunden og forholdene under konkurransen eller treninga. Bruk av elektrisk strøm ved trening av hund er bare tillatt for nødvendig aversjonstrening utført av særskilt kompetente hundetrenerne. Dette er regulert i en [egen forskrift](#).

Arrangørenes reglementer skal inneholde nødvendige bestemmelser om hva slags håndtering av dyra og bruk av utstyr som er tillatt, og hvilket innhold og omfang konkurransene skal ha. Se [§ 11 tredje ledd bokstavene b og k](#).

4. Hvilken tilstand skal dyra være i?

Se dyrevelferdsloven [§ 26 første ledd bokstav a](#) og konkurransedyrforskrifta [§ 5](#).

Dyreholderen eller andre som er ansvarlig for dyret, må før treninga eller konkurransen vurdere dyrets helse, fysikk, alder, tilvenning og andre egenskaper opp mot hvor krevende aktiviteten sannsynligvis blir for dyret. Det skal kunne tåle treninga eller konkurransen uten å bli utmatta, sykt eller skada. Hesten eller hunden er utmatta når den er så sliten at den har vanskelig for å ta seg inn igjen etter belastningen.

Dyr skal være tilstrekkelig trent før de brukes i konkurranser. Dyret må ha blitt trent på det som er nødvendig for å gjennomføre konkurransen uten unødvendige belastninger. Det kan være kondisjon, styrke eller ferdigheter, alt etter hva slags konkurranse det er snakk om.

Det er forbudt å trene eller konkurrere med sjuke eller synlig drektige dyr. Forbudet omfatter også skadde dyr, men bare i tilfeller hvor skaden vil forårsake unødvendige belastninger. Et dyr som for eksempel er halt eller har feber, kan verken trenes til eller brukes i konkurranse. Derimot kan et dyr med for eksempel et sår som ikke gjør dyret halt, eller som påvirker det negativt på andre måter, både trenes til og brukes i konkurranse. Et dyr er helt klart sjukt eller skada når en veterinær har påvist det. Men dyret må også regnes som sjukt eller skada hvis dyreholderen eller den som skal trene eller konkurrere med dyret, bør forstå at dyret er i en slik tilstand.

Ammende hopper og tisper kan ikke brukes i konkurranser, men de kan trenes til konkurranser dersom det tas forsvarlig hensyn til både mordyret og avkommet. *At forbudet også omfatter utstilling av hoppe og diende føll, var ikke tilsiktet. Mattilsynet har derfor foreslått å endre forskrifta på dette punktet. I påvente av forskriftsendringa vil arrangører av slike utstillinger få dispensasjon fra forbudet.*

Arrangørenes reglementer skal inneholde nødvendige bestemmelser om hvilke forhold hos dyra som gjør at de ikke kan brukes i konkurranse. Se [§ 11 tredje ledd bokstav c](#).

5. Hvilke opplysninger skal utveksles ved behandling av dyr før trening eller konkurranse?

Se konkurransedyrforskrifta [§ 6](#).

Før behandlinga starter skal dyreholderen ifølge § 6 første ledd fortelle veterinæren eller annen behandler hva dyret eventuelt skal være med på av trening eller konkurranser etter behandlinga, og når det skal skje. Behandleren skal få alle de relevante opplysningene, og opplysningene skal ikke inneholde feil.

Veterinæren eller annen behandler skal ifølge § 6 annet ledd informere dyreholderen om effekten behandlinga vil ha på dyrets egenskaper og evnen til å prestere. Behandlerne skal også informere om i hvilken grad behandlinga medfører forbud mot trening og konkurranser etter [§ 8](#) eller arrangørens reglement. Behandleren har ikke plikt til å fraråde trening og konkurranse, men en behandler som gir et slikt råd, kan behandle dyret uten å bryte behandlingsforbudet etter [§ 7](#). Se mer nedenfor.

6. I hvilke tilfeller er det forbudt å behandle dyr før trening eller konkurranse?

Se [§ 26 første ledd bokstav b](#) og konkurransedyrforskrifta [§ 7](#).

Doping av konkurransedyr er forbudt. Dopingforbudet omfatter både et behandlingsforbud og et trenings- og konkurranseforbud. Se neste punkt om det sistnevnte forbudet.

Det er som hovedregel forbudt å behandle dyr som skal trenes til eller brukes i konkurranser dersom treninga eller bruken ifølge dopingreglene vil være forbudt på grunn av behandlinga. Med behandling menes all bruk av legemidler og bruk av inngrep, substanser eller metoder som kan påvirke dyrs prestasjonsevne eller egenskaper.

For eksempel har veterinæren ifølge hovedregelen ikke lov til å tilføre dyret et smertestillende legemiddel med effekt i inntil 4 dager, dersom dyret skal trenes til eller brukes i konkurranse i løpet av de 4 første dagene etter behandlinga. Dette regnes som doping fordi den fysiske aktiviteten med nedsatt smertefølelse kan forverre en skade og dermed påføre dyret unødvendige belastninger.

Men behandlingsforbudet gjelder ikke uten unntak:

Forbudet gjelder ikke dersom behandleren er uvitende om trening og konkurranser og behandler dyret i god tro. Dyreholderen kan ha unnlatt å informere behandleren i samsvar med § 6 første ledd, og behandleren har ingen særlig grunn til å mistenke mangel på slik informasjon.

Forbudet gjelder heller ikke dersom behandleren har informert dyreholderen om at behandlinga kan innebære doping og har fraråda trening og konkurranse. Forbudet gjelder da ikke selv om behandleren får vite om planlagt trening eller konkurranse. I slike tilfeller må behandleren altså i tillegg til å informere i samsvar med § 6 annet ledd, gi dyreholderen klare råd for å hindre at dyret brukes i strid med dopingreglene.

Dessuten gjelder forbudet ikke

- nødhjelp som behandleren har plikt til å yte etter [dyrehelsepersonelloven § 14](#)
- annen påbudt behandling, for eksempel etter vedtak fra Mattilsynet

I de nevnte unntakstilfellene kan behandleren ikke stilles til ansvar dersom dyret etter behandlinga blir brukt i strid med dopingreglene. Behandlere bør journalføre opplysninger som kan dokumentere at de er fritatt fra ansvaret.

Arrangørens reglementer skal inneholde nærmere bestemmelser om doping. For forbud mot behandling, se [§ 11 tredje ledd bokstavene d, e og f](#). Veterinærer og andre behandlere som behandler konkurransedyr, må sette seg inn i dopingreglementene for de dyra de behandler.

7. I hvilke tilfeller er det forbudt å trene eller bruke dyr i konkurranse etter behandling?

Se dyrevelferdsloven [§ 26 første ledd bokstav b](#) og konkurransedyrforskrifta [§ 8](#).

Trening eller bruk i konkurranse er eller var forbudt i disse tilfellene:

- Dyret har blitt behandla slik at trening eller konkurranse kan påføre dyret unødvendige belastninger resten av dyrets levetid.
- Dyret har blitt behandla slik at trening eller konkurranse kan påføre dyret unødvendige belastninger i en viss periode (også kalt karenstid), og den perioden er ikke over.
- Det tas dopingprøve av dyret, og prøven viser virksomme rester eller virkninger av behandling som gjør at dyret kan ha vært påført unødvendige belastninger av å trenes eller konkurrere.

Trenings- og konkurranseforbudet er en føre var-regel som skal forebygge unødige belastninger. Det er derfor ikke et vilkår for forbud at behandlinga faktisk har påvirket dyrets prestasjonsevne.

Arrangørens reglementer skal som nevnt inneholde nærmere bestemmelser om doping. For trenings- og konkurranseforbud, se [§ 11 tredje ledd bokstavene d, e, f og g](#). For øvrig antidopingarbeid, se [§ 11 tredje ledd bokstavene h, i, p, q, r, s, og t](#).

8. Hvilke krav stilles om ID-merking og dokumentasjon av opplysninger?

Se konkurransedyrforskrifta [§ 9](#).

Hester og hunder kan ikke påmeldes eller brukes i konkurranser uten å være ID-merka.

Før, under og etter konkurransen skal dyret følges av identifikasjonsdokumenter og helsekort som er påbudt ifølge annet offentlig regelverk. Dokumentene skal være tilgjengelige for kontroll.

For hester er det påbudt med [identifikasjonsdokument \(hestepass\)](#) og [helsekort](#).

For hunder er det påbudt med identifikasjonsdokument dersom hunden er innført til Norge fra et [EU/EØS-land](#) eller et [tredjeland](#). Dokumentet skal følge hunden i forbindelse med konkurransen dersom hunden er innført for å brukes i konkurransen. Det er ikke påbudt med helsekort for hunder.

Arrangørens reglementer skal inneholde nødvendige og eventuelt strengere bestemmelser om merking og identifikasjonsdokumenter. Se [§ 11 tredje ledd bokstav j](#).

9. Hvordan skal arrangøren sikre forholdene for dyra under konkurransen?

Se konkurransedyrforskrifta [§ 10](#).

Arrangørene skal utforme og vedlikeholde konkurranseområdet godt. Hva som omfattes av konkurranseområdet, er definert i [§ 3 bokstav g](#) og skal være nærmere definert i reglementet.

Arrangørene har plikt til å sørge for visse fasiliteter for dyra på konkurranseområdet.

Arrangørene har ansvaret for at dyr får nødvendig førstehjelp. Arrangøren bør avtale en ordning med en privatpraktiserende veterinær eller en dyreklinikk som sikrer at skadde dyr får rask og forsvarlig behandling. Ifølge [§ 12](#) skal stevneveterinæren i høyintensive konkurranser bidra til at dyr får førstehjelp, men har ikke ansvaret for førstehjelpsordningen etter § 10. Stevneveterinæren har som dyrehelsepersonell plikt til å yte nødhjelp etter [dyrehelsepersonelloven § 14](#) og skal i akutte situasjoner hjelpe dyret så godt som mulig inntil en annen veterinær om nødvendig tar over.

Arrangørene skal avbryte, utsette, endre eller avlyse konkurranser dersom de ytre forholdene på stedet er skadelige for dyra. Dersom arrangøren i slike tilfeller ikke gjør noe, har deltakerne plikt til å la være å delta.

Arrangørens reglementer skal inneholde nødvendige bestemmelser om forholdene under konkurransen. Se [§ 11 tredje ledd bokstavene l, m, n og o](#).

10. Hvordan skal konkurransene kontrolleres? Og hvilke konkurranser skal kontrolleres av stevneveterinær?

Se konkurransedyrforskrifta [§ 12](#).

I alle konkurranser med hest og hund skal det ifølge § 12 første ledd være en eller flere dyrevelferdskontrollører som er utnevnt av arrangøren. Dyrevelferdskontrolløren behøver ikke å være veterinær, men må ha nødvendig kompetanse til å vurdere om konkurransedyrforskrifta og reglementets dyrevelferdsbestemmelser blir fulgt. Gjennom sin kontroll skal dyrevelferdskontrolløren bidra til at arrangøren håndhever reglementet sikrer at forskrifta følges.

I såkalte «høyintensive» konkurranser skal det i tillegg til dyrevelferdskontrolløren være en stevneveterinær til stede.

I konkurransedyrforskrifta [§ 3 bokstavene h og i](#) er det særskilt definert hvilke konkurranser som er høyintensive for henholdsvis hest og hund:

Hestekonkkurranser som er høyintensive og derfor skal ha stevneveterinær:

- travløp
- galoppløp
- distanseritt lengre enn 40 km
- terrengprøven i feltritt
- maratonprøven i kjøring
- dressurridning (bare internasjonale konkurranser og norgesmesterskap)
- sprangridning (bare internasjonale konkurranser og norgesmesterskap)

Hundekonkkurranser som er høyintensive og derfor skal ha stevneveterinær:

- hundeløp som er lengre enn 320 km
- hundeløp der det er flere enn 6 hunder i spannene og flere enn 20 spann som deltar

Ifølge § 12 annet ledd skal stevneveterinæren være ansatt i Mattilsynet ved «hesteløp arrangert av selskap med totalisatorbevilling». Etter Mattilsynets oppfatning er bestemmelsen ment å gjelde bare arrangementer som omfatter travløp og galoppløp med pengespill etter [totalisatorloven](#).

Mattilsynet tolker derfor bestemmelsen innskrenkende og stiller ikke med stevneveterinær ved

- arrangementer uten pengespill, selv om travløp eller galoppløp omfattes av arrangementet
- arrangementer uten travløp og galoppløp, selv om det spilles om penger

Ordningen for Mattilsynets stevneveterinærtjeneste skal endres. Den offentlige stevneveterinæren skal fra 1. juli 2021 i større grad integreres i Mattilsynet og utøve tjenesten som offentlig kontroll. Hvilke kontrolloppgaver Mattilsynets stevneveterinær skal ha, blir fastsatt av Mattilsynet med utgangspunkt i konkurransedyrforskrifta og i samråd med Det Norske Travselkap og Norsk Jockeyklub.

Stevneveterinæren i andre høyintensive hestekonkkurranser og i alle høyintensive hundeløp skal ifølge § 12 tredje ledd være utnevnt av arrangøren eller arrangørorganisasjonen. Stevneveterinæren skal ha en overordnet og selvstendig kontrollfunksjon, ha tilstrekkelig myndighet og sikres nødvendig hjelpepersonell. Kjerneoppgavene til den private stevneveterinæren er å

- kontrollere dyras tilstand før konkurransen
- beslutte om nødvendig at dyr ikke skal brukes i konkurransen
- beslutte om nødvendig at konkurransen skal avbrytes, utsettes, endres eller avlyses

Arrangørens reglementer skal inneholde nødvendige bestemmelser om

- dyrevelferdskontrollørens kompetanse og oppgaver ([§ 11 tredje ledd bokstav p](#))
- stevneveterinærens uavhengighet, oppgaver og myndighet, men dette gjelder ikke Mattilsynets stevneveterinær ([§ 11 tredje ledd bokstav q](#))
- hvem som er ansvarlig person for dyret ([§ 11 tredje ledd bokstav a](#))
- selvdømmerett, utredning av saker og sanksjoner for reglementsbrudd ([§ 11 tredje ledd bokstavene r, s og t](#))